

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jamen jeg har også klart givet udtryk for, at resourceforbruget i det danske sundhedsvæsen skal bruges til egentlig sygdomsbehandling. Det er også det, det handler om.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 53:

Forslag til folketingsbeslutning om ophævelse af sæddonorers anonymitet ved kunstig befrugtning.

Af Anne Grete Holmsgaard (SF) m.fl.
(Fremsat 1/12 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Forslaget her er jo fremsat, ikke af SF, men af tre folketingsmedlemmer fra SF – må jeg forstå – og det går ud på at ophæve sæddonorers anonymitet fra den 1. januar 2008.

Også her diskuterer vi jo altså et emne, som blev gjort til genstand for en grundig diskussion med det lovforslag, der blev vedtaget sidst i sidste samling. I modsætning til det element, vi netop har diskuteret, fandt afklaringen af det her spørgsmål ikke sted under selve tredjebehandlingen, men var sådan set en regulering, som fulgte et meget, meget langt samspil alle Folketingets politiske partier imellem, en lang møderækkeovre hos mig, der sådan set konkluderede i, at der var meget, meget bred opbakning til, at

når regeringen fremsatte de lovforslag, skulle man ikke ændre ved reglerne om sæddonorers anonymitet. Og alene den grund, at vi for mindre end et år siden fastslog anonymiteten oven på så grundig og så bredt forankret en proces, som det var, gør, at regeringen ikke synes, det er synderlig belejligt at genoptage diskussionen her så kort tid efter.

Regeringen kan ikke støtte forslaget, det kan vi ikke. Og hvorfor kan vi så ikke det? Det kunne man sige rigtig meget om, og nu prøver jeg at sige lidt mindre. Det kan vi ikke, fordi vi jo her må foretage en afvejning af nogle argumenter for og nogle argumenter imod, og når vi foretager den afvejning, ender vi altså op med at være imod.

Ser man på hensynet til donor, viser en undersøgelse foretaget af en meget stor sædbank i Danmark, at det danske donorkorps bestemt ikke ønsker ophævelse af donoranonymitet. Jeg ved, at der i et helt andet regi, nemlig i skatteministerens regi, er en diskussion for øjeblikket om, hvorvidt og i hvilket omfang man er skattepligtig for de vederlag, man modtager som sæddonor. Og jeg kan forstå på de referater, jeg har fået, også fra Folketingets Skatteudvalg, at alene det her spørgsmål om, at sæddonor skal kendes af skattevæsenet, udløser stor alarm og postyr i det danske sæddonorkorps. Så der er i hvert fald et hensyn at tage her.

I forbindelse med lovbehandlingen sidste år kom det også frem, at Landsforeningen for Ufrivilligt Barnløse heller ikke ønskede ophævelse af donoranonymiteten. Det er altså den forening, der så at sige repræsenterer de forældre, der bliver forældre som følge af anvendelsen af donorsæd.

Endelig ved vi jo fra udenlandske erfaringer, at antallet af sæddonor falder drastisk, når anonymiteten ophæves. Det er sådan set tre grunde til at nå den konklusion, at vi ikke skal lave om på de gældende regler.

Så ved jeg selvfølgelig godt, og det vil så også blive fremført af forslagsstillerne, at alt det her jo kan være ligegyldigt, for det er jo hensynet til barnets tarv, der er det vigtigste element i diskussionen. Men også her må jeg sige, at der jo ikke er noget entydigt grundlag for at fastslå, at det er i barnets tarv, i barnets interesse at ophæve anonymiteten. Vi kan jo ikke spørge barnet, og barnet eller den senere voksne kan jo kun give udtryk for sin holdning til det spørgsmål, når det får kendskab til sin oprindelse.

Om man i den situation så i øvrigt hellere vil le have været den viden foruden, kan vi jo i sagens natur ikke vide noget om. Og jeg synes sådan set ikke, at vi i udgangspunktet kan basere vores lovgivning på de oplysninger, som vi får fra donorbørns udtalelser i de skrevne og elektroniske medier.

Kl. 12.45

Endelig er der jo hele spørgsmålet om forældrenes informationer til et barn i de situationer, hvor barnet er blevet til efter sæddonation. En svensk undersøgelse fra 1998 viste, at det kun var ganske få forældre, der havde fortalt deres børn om deres tilblivelse. Og hvis man virkelig behårdt ville forfølge det synspunkt, at et barn, der er født ved donorsæd, skal have krav på og mulighed for at opsøge sit fædrene ophav, så burde det her forslag om ophævelse af donoranonymitet jo sådan set følges op med en eller anden informationspligt for forældre, der føder børn via de her metoder, om, at de skal underrette deres børn, når de fylder 18 år – eller hvornår ved jeg ikke. Ellers sikrer man jo alligevel ikke, at det barn, der er opvokset med et sæt forældre, hvor det viser sig, at faren ikke er den biologiske far, får de her rettigheder. Og det ville da i hvert fald være et betydeligt indgreb i den måde, familierne lever deres liv på.

Jeg vil også godt pege på, at beslutningsforslaget her jo mangler logik, i den forstand at det kun adresserer spørgsmålet om sæddonorerers anonymitet. Vi har åbnet op for ægdonation. Det er ikke omfattet af beslutningsforslaget her. Skal man have en mulighed for som barn født ved kunstig befrugtning og ved hjælp af donorsæd at gøre sig bekendt med sit fædrene ophav, så burde man vel også have en mulighed for at gøre sig bekendt med sit mødrene ophav. Det synes jeg er en logisk brist i forslaget her.

Så alt i alt og med en vifte af argumenter når regeringen frem til, at den beslutning, et bredt flertal i Folketinget traf sidste år efter at have vurderet pro et contra over ganske lang tid, bør vi opretholde.

Jeg vil også gerne sige, at jeg med det hverken har bundet mig eller regeringen til at stå præcis på det her synspunkt i en betydelig årrække frem. Jeg er helt på det rene med, at vi her er i en diskussion, hvor tid flytter holdninger, men jeg må sige, at på de 8-10 måneder, der er gået siden sidst, synes jeg ikke, der er basis for at overveje et sådant standpunktsskift.

Så det korte af det lange er, at regeringen ikke vil kunne støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det er jo lidt besynderligt, at ministeren bruger argumentet om, at der ikke er grund til at skifte standpunkt efter så kort tid, når ministeren lige har stået og demonstreret her i en halvanden times lang debat, at han var i stand til at skifte standpunkt i spørgsmålet om, hvem der skal betale for enliges og lesbiskes kunstige befrugtning.

Men jeg vil sige, at ministerens indlæg jo ellers mest er præget af, at han slet ikke har lyst til at diskutere det her, og jeg vil gerne spørge: Synes ministeren slet ikke, der er et problem i forhold til børns rettigheder? Jeg har faktisk ikke brugt begrebet børns tarv, jeg har brugt begrebet børns rettigheder.

Altså, vi står med tre parter i det her: Vi står med forældrene eller den enlige, der bliver kunstigt befrugtet; vi står med donor, hvad enten det er ægdonation eller sæddonation; og vi står med børnene. Og de eneste, der ikke kan udtale sig i den her sammenhæng, er børnene. Er det ikke netop Folketingets pligt at sørge for at afveje den slags sager og sørge for, at børnene, som er den svage part, også har rettigheder? Det er jo børnene selv, der vælger, om de vil bruge de rettigheder eller ej.

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jo, bestemt er det Folketingets opgave, og det var også den opgave, Folketinget tog på sig sidst i sidste samling, hvor Folketinget på baggrund af et lovgivningsudspil fra regeringen, der var et resultat af en meget, meget lang proces, med et meget bredt flertal sagde, at når disse ting vejes sammen, så rokker det ikke ved, at sæddonation foregår anonymt. Der er jo ikke løbet meget vand i åen siden sidst, og det er sådan set baggrunden for, at jeg ikke – og det er rigtigt opfattet – er synderlig meget for at kaste mig ud i sådan en meget stor diskussion omkring det her tema igen.

Og det står ikke i kontrast til den sidste sag, hvor jeg har demonstreret, at jeg kan skifte standpunkter. Nej, for jeg har ikke skiftet noget standpunkt. Det er jo præcis forskellen de to emner imellem, at det punkt, vi diskuterede for et øjeblik siden, fandt sin løsning – i øvrigt med et meget lille flertal, men respekt for det – under selve tredjebehandlingen, hvorimod det her spørgsmål om regulering af anonymitet-ikke-

anonymitet med hensyn til sæddonation fandt sin løsning meget bredt forankret efter en meget lang og grundig proces.

Kl. 12.50

Jeg må så sige ganske kort, for nu lyser lampen, at når man vil diskutere børns rettigheder, så fordrer det jo også, at der er nogle børn, hvis rettigheder man kan diskutere. Og en af de ting, der bekymrer regeringen ved at fjerne reglen om anonymitet, er, om der vil være sådanne børn i samme omfang, som vi ser i dag, når vi ser på donorkorpsets manglende parathed til at stå som donorer, hvis vi lavede et sådant regelsæt.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jamen så vil jeg sige, at ministeren i det her tilfælde har skiftet den knap ud, han trykker på – om den er rød eller grøn.

Men jeg vil godt tilbage til det med den manglende lyst til at diskutere det her, for det, der skete, inden det forudgående lovforslag blev fremsat, var jo en opgivelse af at tage det her spørgsmål op, fordi der simpelt hen ikke var nogen rimelig enighed om det. Og jeg synes altså, at ministeren er lidt for hurtig på knapperne her frem for at gå seriøst ind i den her diskussion og afveje de forskellige hensyn og rent faktisk engagere sig i den diskussion. Der oplever jeg en minister, som siger: Det her gider jeg ikke rigtig. Og det synes jeg faktisk er temmelig ærgerligt.

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jamen jeg er da ked af, hvis man sidder tilbage med et indtryk af en minister, der ikke gider engagere sig. Altså, jeg har været dybt engageret her i salen siden klokken 10 og skal efterfølgende også engageres dybt i et samråd i Folketingets Sundhedsudvalg. Jeg er meget engageret.

Jeg indrømmer gerne, at jeg ridser pro et contra lidt sporadisk op, for det er fuldstændig kendte synspunkter, som regeringen har givet udtryk for i en møderække i mit ministerium, som jeg tror har strakt sig over noget, der ligner – uden at overdrive – halvandet års tid, og som førte frem til, at regeringen fremsatte et lovforslag, som på det her punkt fastholdt anonymitet, og det var i øvrigt et lovforslag, der nød bred fremme i Folketinget. Så jeg diskuterer det gerne, men det kan man gøre med mange ord og færre ord, og jeg har jo ligesom angivet nogle be- væggrunde for, at regeringen ikke støtter det.

Noget af det, der vejer tungt her, er jo altså, at vi sådan set ønsker, at par, der er ufrivilligt barnløse, kan bringes ud af den situation. Det kræver, at der er et donorkorps. De svenske erfaringer og undersøgelserne af det danske donorkorps viser, at hvis man laver den her regel, så vil man få et problem her. Så det er én vægtig grund, og jeg anførte også et par andre.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Det er jo rigtigt, at der var bred tilslutning til loven, men lige præcis spørgsmålet om anonymitet var der jo mindre bred tilslutning til og en del diskussion om. Det, som vi dengang var ret optaget af, var muligheden for at indføre et to-strengt system, hvor man både sagde, at donoren selv kunne vælge, om han eller hun ville være anonym eller ej, og at aftagerne så også kunne vælge, om de ville modtage anonymt eller ej. Der var vi i den situation, at ministeren sagde, at det ville kræve en meget stor udredning, og da vi spurgte, om han så ville lave sådan en udredning, sagde han, at det ville han ikke.

Derfor mener jeg egentlig, at det måske var ad den vej, man kunne gå, også hvis man har den – jeg synes berettigede – frygt for donorflugt. Så er den her model jo faktisk en, der tager højde for det og siger, at nu giver vi muligheden, og det er et lille skridt i retning af at kunne tilbyde børn, der gerne vil kende deres biologiske ophav, den mulighed. Samtidig siger vi også, at donorer, der ikke vil give ikkeanonymt, kan fortsætte med at gøre det anonymt.

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Jamen altså, det er jo selvfølgelig den rigtige, radikale løsning: Hvis man er i tvivl om, hvilket synspunkt man skal indtage, så indtager man begge på en og samme tid. Og det kan man godt diskutere. Der er også andre bud – kan jeg forstå – i debatten om, at der skulle være en mulighed for, at man under visse særlige, kvalificerede betingelser skulle kunne få oplysninger om sit fædrene ophav, altså en sygdomsmæssig situation eller noget tilsvarende. Jeg tror bare, at man her er nødt til at foretage et valg.

Hvad angår f.eks. ideen om, at det, hvis man var blevet ramt af en særlig sygdom, ud fra den vinkel var særlig relevant at finde ud af, hvem ens biologiske far var, så ville vi, hvis vi lavede

sådan en regel, skabe et system, hvor samfundet sad inde med nogle oplysninger om nogle børn – altså voksne børn – om, hvem deres fædre er, men samfundet ville ikke dele de oplysninger med menneskene, medmindre de var blevet syge. Altså, det er jo en absurditet.

Med hensyn til at rykke nogle konflikter ud i nogle familier, som har valgt den her form for familiedannelse for at komme så tæt på naturlig familiedannelse som overhovedet muligt, tror jeg også, at man der vil skabe et unødigt sæt konflikter. Hvad er bevæggrunden for, at lige præcis jeg så er født med et træk på den konto, hvor man ikke kan se i sædbanken, hvor sæden kommer fra? Jeg tror, man er nødt til at vælge enten-eller.

Kl. 12.55

Man kan jo følge de svenske erfaringer, og man kan også se til England, man kan følge internationale erfaringer. Jeg står ikke her og siger, at vi ikke på et tidspunkt vil være parate til at tage den her diskussion med en større grundighed end det, jeg lægger op til her, det indrømmer jeg gerne. Det er bare ikke nu, kun 8 måneder efter at vi sidst drog en konklusion oven på en meget lang og grundig diskussion.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Ja, der har jeg det nok lidt ligesom SF's ordfører: Altså, hvis man er klar til at ændre loven på et punkt, må man vel også være klar til at ændre den på andre punkter.

Ministeren kaldte den tostrengede model for en rigtig radikal løsning. Det kan man jo godt vælge at gøre. Jeg ville jo også sige, det er en meget liberal løsning, og et eller andet sted burde ministeren vel også føle sig lidt tiltrukket af det. For sandheden om den model er jo, at den giver donorerne et valg, og den giver forældrene eller aftagerne et valg.

Hvordan kan man som minister fra et tidligere Danmarks Liberale Parti være imod en løsning eller i hvert fald være imod at få kulegravet sådan en model, som ville give både donorer og forældre en mulighed for at vælge anonymt eller ikkeanonymt?

(Kort bemærkning).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

Spørgsmålet var jo ikke rettet til mig, men til en eller anden minister fra et tidligere liberalt parti,

som ikke er på talerstolen, for jeg er jo minister fra et liberalt parti.

Jamen jeg står ikke her og siger, at jeg ikke kan se pro et contra, jeg kan godt se pro et contra, det var sådan set det, vi sammenlagt brugte 2 år på at diskutere. Og jeg husker ikke forkert, når jeg siger, at vi oven på den lange diskussion nåede frem til, at der, hvor den sag ligesom er modnet nu, står vi bedst på det gældende regelsæt. Det var den konklusion, der blev draget. Og så kan man da godt synes, at det er interessant at genstarte en hvilken som helst diskussion allerede dagen efter. Der må jeg bare sige, at jeg ikke synes, der er nogen ny situation her så kort tid efter.

Med det afskriver jeg ikke, at vi, når der er gået en rum tid oven på den lovgivning, som faktisk først trådte i kraft her den 1. januar, altså for mindre end 2 måneder siden, kan gå ind også med større grundighed end det, jeg lægger op til i den her diskussion igen, det gør jeg ikke. Jeg synes bare ikke, tiden er til det nu.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Tak til indenrigs- og sundhedsministeren. Og vi går videre, det bliver ordførerne. Hr. Jørgen Winther som den første.

Jørgen Winther (V):

Vi taler her om ophævelse af sæddonorers anonymitet, og det er sådan, at det er tre SF'ere, der foreslår, at barnet skal have ret til at kende sin biologiske far, når barnet fylder 18 år. Og det, jeg er spændt på, er egentlig at høre fra SF'erne lidt senere i debatten, om det også indbefatter en pligt med hensyn til, hvordan man tænker sig det skal foregå. For holdningerne kan godt være forskellige til det her spørgsmål, om det er en ret, eller om det er en pligt.

I dag er det jo sådan her i Danmark, at en mand kan afgive sæd og samtidig være anonym. Og på denne måde fødes der via sæddonation årligt 450 børn i Danmark.

Jeg har – det er nok ikke så overraskende – sådan set nogenlunde de samme argumenter som sundhedsministeren. Der er tre argumenter imod forslaget: Donorerne ønsker ikke ophævelse af anonymiteten, når man spørger dem; Landsforeningen for Ufrivilligt Barnløse ønsker det heller ikke; og så har jeg set til Sverige, hvor man kan se, at sæddonorernes antal falder meget, meget drastisk i det øjeblik, man ophæver anonymiteten.

Men på den anden side vil jeg så også sige, at både Sverige, Holland, Norge og UK jo har op-hævet donoranonymiteten, så jeg kan godt se, hvilken retning vinden blæser. Det er etiske spørgsmål, som er under forandring, og jeg er også enig med ministeren i, at tiden kan flytte holdninger, det har jeg selv været ude for angående det forrige emne, som vi debatterede, nemlig kunstig befrugtning.

Jeg har også set på, hvad Det Etske Råd mener om det her. Og det er jo lidt interessant, at det næsten er, som det plejer at være, nemlig at der i Det Etske Råd er syv, som siger, der ikke skal være anonymitet, og seks, der siger, at man skal bevare anonymiteten, og så er der tre, der har den her radikale eller liberale løsning med både-og. Og der vil jeg sige til fru Charlotte Fischer og til ministeren: Jamen det her kan både være radikalt og liberalt, for det radikale er jo, at man har begge løsninger, men de liberale går også ind for valgfriheden, og det har man så her. Så jeg vil sige, at det ad åre måske er en model, som vi skal snakke noget mere om.

Men jeg har den samme holdning som ministeren på baggrund af, at det kun er ganske kort tid siden, at vi her i Folketinget har fastslået, hvordan det skal være. Og det er sådan, at vi i Venstres folketingsgruppe har diskuteret det her i dag, og der er et stort flertal i gruppen, der går ind for, at vi skal sige nej til det her forslag. Der er måske en enkelt, som overvejer at støtte forslaget, men ellers er i hvert fald et stort, stort flertal fra Venstre for at afvise det her forslag.

Kl. 13.00

Etik er noget foranderligt. Det er måske lidt for tidligt nu, men jeg kunne godt tænke mig, at vi på et tidspunkt fik udredt noget mere. Hvad med den her liberale radikale løsning, der går ud på, at donor kan vælge at være anonym eller ikkeanonym og kommende forældre kan vælge, om de vil have anonymitet eller ikkeanonymitet. Men altså på nuværende tidspunkt har Venstre i hvert fald helt klart den holdning, at vi siger nej til det her beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Først vil jeg sige til hr. Jørgen Winther, at forslaget ikke indeholder en pligt til oplysning. Det er en ret for børnene, og det er op til børnene, når de bliver 18 år og derover, selv at vælge, om de vil bruge den ret eller ej. Jeg synes, det er meget vigtigt, at det her er et rettilhedsbaseret forslag

og ikke handler om en pligt til, at nogen sender et brev til børnene eller forældrene om det her.

Jeg har så et spørgsmål til hr. Jørgen Winther, for han sagde jo, at det måske også kunne være interessant at arbejde lidt mere med udredninger. Han refererede mest til forslaget om valgfrihed mellem anonymitet og ikkeanonymitet. Men gælder det også mulighederne for at få belyst emnet noget bedre? For man må jo sige, at vi stort set alle sammen refererer til den samme svenske undersøgelse fra år 2000, hvor 194 forældre fik sendt et spørgeskema ud – det er jo i virkeligheden et meget, meget spinkelt grundlag – og til, hvad en sædbank siger. Men det er klart, at en sædbank har en egen interesse i at opretholde en stor tilgang af donorer.

Men vil hr. Jørgen Winther også bakke op om, at vi får sat nogle ordentlige undersøgelser, nogle flere undersøgelser i gang af det her, også af forholdene i andre lande?

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Så ved vi nu, at forslaget ikke går ud på en pligt, men på en ret.

Der næst vil jeg sige, at der er nogle analoge situationer, og det er ikke bare sagt for at være lidt morsom. Hvad med den situation, hvor der er utroskab i et ægteskab? Hvad med den situation, hvor det er en fremmed mand uden for ægteskabet, der er den biologiske far til barnet? Hvordan skal de børns retsstilling være i fremtiden? Skal de også kunne komme og kræve, at nu skal moren fortælle, hvem den fremmede mand var, og ellers skal der en retssag til? For vi må tænke på, at vi jo gerne skulle skabe ens forhold for alle børn.

Angående den her liberale radikale løsning – eller hvad man nu skal kalde den – med anonymitet eller ikkeanonymitet vil jeg sige, at jeg også har bemærket mig, at der er mange svenskere og nu også nordmænd, som kommer til Danmark, fordi de er imod den model, hvor man har ophævet anonymiteten i Sverige og også i Norge. Så derfor kan man se, at der stadig væk er nogle forældre, som ønsker at bevare anonymiteten.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg tror godt, hr. Jørgen Winther ved, at der er en meget, meget stor forskel på kunstig befrugtning, hvor sygehusvæsenet eller privatklinikker medvirker, og så utroskab. Der tror jeg faktisk

godt, at hr. Jørgen Winther kan se, at der ikke er nogen parallelitet mellem de to ting. Hvem skulle barnet komme og kræve den ret hos? Skulle det være hos en eller anden offentlig instans, der ikke har medvirket til det her?

Det er selvfølgelig noget pjat at sammenligne de to ting. Ja, der er utroskab inde i billedet i et eller andet antal befrugtninger og fødsler; sådan er det, og sådan er livets vilkår. Men det legitimerer jo på ingen måde, at vi gennem lovgivning understøtter kunstig befrugtning, men samtidig forhindrer, at børnene på et tidspunkt kan komme til at kende til den ene halvdel af deres biologiske ophav, og det håber jeg da at hr. Jørgen Winther er enig med mig i faktisk er en ualmindelig svag retsbeskyttelse af barnet/-børnene.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Der er også en anden ting, der er interessant her. I Sverige er anonymiteten nemlig ophævet, og når man så ser på, hvor mange forældre der efterfølgende fortæller deres børn, hvilke muligheder der er, kan man se, at det jo er forbavsende få af børnene, der alligevel får det at vide. Så hvis man virkelig skal sikre børn denne mulighed, vil det næsten være sådan, at det skulle være en pligt, og det er vi altså helt klart imod.

Angående det med utroskab kan jeg godt se, at det kan være svært at se paralleliteten, men på den anden side er det dog sådan, at der er børn i den situation, som aldrig nogen sinde kommer til at kende deres biologiske far.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg vil stille et spørgsmål for bare lige helt at forstå det her, der nu er blevet en radikal løsning – det er jeg da egentlig meget tilfreds med – med den tostrengede model. Kan Venstres ordfører komme i tanke om et dueligt argument imod den model? Altså, kan den skade nogen, kan den have nogen form for negative virkninger? Eller er det ikke tværtimod sådan, at den faktisk kun har positive gevinster, fordi den giver nogle muligheder til de mennesker – på den ene side donorerne, på den anden side aftagerne – så de kan træffe et valg, alt efter hvad de synes er bedst?

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Som jeg også allerede sagde tidligere, kan jeg godt se, at det i nogle situationer kan være en relativt god model, men på den anden side synes jeg bare, der er behov for, at vi får det meget, meget bedre belyst. Jeg har også bemærket mig, at der er tre medlemmer af Det Etske Råd, som går ind for den der dobbeltstrengede model.

Så alt i alt er jeg meget – det er Venstre nu altid – positiv over for at få nye oplysninger. Men på nuværende tidspunkt har vi den klare holdning, at nu har vi lige debatteret det her, der var en bred enighed i Folketinget sidste gang, og Venstres gruppe er helt enig i, at vi fortsat er imod det her forslag.

Men hvad sker der om 5 eller 10 år? Der er det, jeg siger, at det godt kan ske, at det bliver den model, som fru Charlotte Fischer nævner her, som kan blive ret populær og måske også finde et flertal. Det samme kan man se i forhold til den forrige debat om kunstig befrugtning, hvor der er mange – inklusive mig selv – der har flyttet sig over tid. Det gør vi med etik. Etik er noget elastisk. Vi ændrer holdninger, som tiden går.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg vil bare sige, at da vi vedtog lovforslaget om kunstig befrugtning, var der bred enighed om lovforslaget, men der var altså ikke nogen stor, bred kosmisk enighed om anonymitet. Vi var nogle, der var lidt frustrerede, og som utrolig gerne ville have endevendt netop en sådan tostrengt model for at se, om det var en mulig løsning. Som vi ser det – sådan som den ligger på bordet – rummer den utrolig mange positive sider. Vi fik et nej til at få den belyst, og derfor er jeg da selvfølgelig utrolig glad for at høre, at Venstres ordfører synes, det kunne være en god idé at få den belyst.

Men hvorfor skal vi vente på det? Jeg kan simpelt hen ikke forstå, hvad det er, vi venter på. Hvis man synes, det er en god idé at få det belyst – vi fik det ikke belyst tidligere, selv om vi ønskede at få det belyst – hvorfor kunne man så ikke sætte det i gang nu?

Jeg vil virkelig håbe, at Venstres ordfører måske kunne prikke lidt til sin minister og overbevise ham om at sætte det i gang. Vi kan kun blive klogere på det her felt, og det kan kun komme til at betyde nogle muligheder for mennesker, der ikke har de muligheder i dag.

(Kort bemærkning).

Jørgen Winther (V):

Jeg synes sådan set, at den ordning, vi har nu her, er en særdeles udmærket ordning, hvilket jeg også har argumenteret for før. Men på den anden side synes jeg også godt, at vi kan se på, hvad der sker i andre lande. Derfor synes jeg, at den tostrengede model er spændende at undersøge nærmere, men jeg synes bare ikke, det har noget hastværk overhovedet.

Lad os nu få et nyt folketingsvalg – og det varer ca. 2 år – og se, hvordan den nye stemning så vil være, og hvordan man så vil se på det.

Det, jeg siger, er, at jeg går imod det her forslag, men jeg kan godt se, at der kan være nogle ulemper ved den måde, det fungerer på i dag, og derfor er jeg da åben – som Venstre altid er – over for at se på nye løsninger. Jeg vil da ikke sige, at det ikke er muligt, at vi om 10 år har den radikale løsning, som fru Charlotte Fischer argumenterer for. Jeg kan også godt se, at der er nogle fordele ved den, men jeg føler bare ikke, at det på nogen måde har noget hastværk.

Formanden:

Tak til hr. Jørgen Winther. Så er det fru Karen J. Klint som ordfører.

Karen J. Klint (S):

Når man står ved sidelinjen, er det jo meget sjovt at høre, at ordet radikal kan bruges i flere sammenhænge; jeg ved ikke rigtig, om hr. Jørgen Winther mente, at det med en mellemmodel var Det Radikale Venstres forslag. Det er faktisk et forslag, der har groet i den socialdemokratiske have, ganske vist hos en person, der er vokset op i en meget smuk radikal have, så det kan være, det er derfor, det så kan blive blandet lidt sammen. Jeg vedkender mig meget gerne mit ophav, men også det politiske standpunkt, som jeg selvstændigt har.

Den socialdemokratiske gruppe er enig i at forbedre retstilstanden for donorbørn. Der er, når man ser det fra donorbørnens side, ikke nogen logik i, at de ikke har muligheder for på et tidspunkt at kunne opsøge deres biologiske forældre, når adoptivbørn kan.

Det, vi skal drøfte, er så, om de forskelle, der er vedrørende de biologiske forældre, alt efter om de er donorer eller har bortadopteret et barn, betyder, at retsforholdene skal være lidt forskellige.

Så synes vi Socialdemokrater i øvrigt ikke, at vi kun skal drøfte sæddonorer, for kommende

regler må også gælde for ægdonorer. Sæd- og ægdonorer kan i teorien bidrage til flere børn, end det vil være typisk at have for forældre, som bortadopterer et barn. I teorien kan en donor medvirke til fødslen af op til 25 børn. Jeg har i hvert fald endnu til gode at opleve, at forældre, der har bortadopteret deres børn, har bortadopteret så mange. Det vil sige, at en donor, hvis vi ændrer på det – eller *når* vi ændrer på det, for jeg tror, der vil være flertal for det på et tidspunkt – vil kunne blive opsøgt af mange flere, end en forælder, der bortadopterer, vil. Det kan jo godt ske, vi så skal drøfte noget i forbindelse med det.

Kl. 13.10

Så er der nogle, der har været inde på, at holdninger om donoranonymitet gennemgår en udvikling, og det har de også gjort i vores parti. Men der er altså ikke sket ret meget på de måneder, der er gået her. Det er også derfor, vi gerne vil have mellemmodellen inddraget i drøftelserne, for den tog vi jo faktisk også med, sidste gang vi drøftede det, og det var første gang, det egentlig blev drøftet.

Det er jo sådan, at donorer står i registre med forskellige stamoplysninger, og sidst vi gennemgik loven, fik vi faktisk oplyst af dem, der er registeransvarlige, at man godt kunne udvide registeret uden bureaukrati og uden at slække på forskellige forhold. Så kunne man jo have nogle ekstra rubrikker, fuld anonymitet som nu, betinget ophævelse, hvis der konstateres et eller andet, hvor man får behov for at kunne opspore donor.

At opspore donor er jo ikke nødvendigvis det samme som at bryde anonymiteten. For hvis jeg får brug for en ny nyre, får jeg jo heller ikke at vide, hvem der er donor til den nyre. Så det at opspore er jo ikke det samme som at bryde ophævelsen, når barnet fylder 18 år, eller at kende donor, hvis de juridiske forældre ønsker det. Så kan man jo lave et match: Hvad er det, donor vil, og hvad er det, forældrene ønsker?

Så der er mange flere modeller, og dem kan vi ikke klare fra talerstolen i dag, men vi kunne jo godt gå sammen og så få nogle til at hjælpe os med at udvikle dem.

Vi ved godt, at ændringer i anonymiteten kan og vil påvirke donorkorpset, men vi tror faktisk, at en eventuel skattepligt vil påvirke mere end debatten, vi har i dag.

I dag består korpset typisk af unge under uddannelse, der ikke selv er forældre. I de lande, hvor man har ændret anonymiteten, ser man så

en anden type komme ind; de er lidt mere voksne og har ofte selv fået børn. Erfaringsgrundlaget blandt forskellige landes donorer er derfor meget forskelligt, og skiftet i donorkorpsets sammensætning kan måske også i sig selv medføre nogle andre tilpasninger, når vi når så langt.

Personligt kan jeg godt forestille mig, at lempelser i anonymiteten kan betyde, at en donor ønsker et andet loft end 25. For det kan jo i teorien være ret mange, der kommer og banker på senere i ens liv og siger: Jeg vil godt lige hilse på dig. Og det er jo ikke engang sikkert, at man de her mange år efter har fortalt sin nye familie, at man har været donor.

Så vi har ikke lagt os fast på nogen model, men vi synes, det er dejligt at komme til at drøfte det, især hvis vi kan få drøftet det på en konstruktiv og seriøs måde, så vi måske kan få nedsat et udvalg eller få andre til at hjælpe os med at finde ud af, hvordan vi kan fremtidssikre det her, så retstilstanden bliver forbedret for de børn, der gerne skulle fødes, og også sådan at vi bevarer et donorkorps og dermed også en reel mulighed for mennesker, der ønsker kunstig befrugtning.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg har to spørgsmål. Det første er: Hvordan gavner det børnenes retssikkerhed, at deres forældre får frit valg? Det kan jeg ikke forstå.

Det andet er: Fru Karen Klint nævnte i sin tale, at i de lande, hvor man ikke havde anonyme donorer, var donorerne ældre; ser fru Karen J. Klint nogen fordel i, at donorerne er ældre og mere afklarede i forhold til børnene?

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg sagde ikke, at det gavtede børnenes retstilstand, jeg sagde mere som en konstatering, at der er nogle forskellige interesser, som vil noget andet her. Der er nogle kommende juridiske forældre, der kan have nogle bestemte interesser, men jeg sagde ikke, at hvis de fik deres vilje, så var det til gavn for barnets retssikkerhed. Jeg nævnte det bare som nogle af de elementer, der skal belyses.

Jeg sagde heller ikke noget om fordele/ulempere i forhold til alderen. Det er igen en konstatering: Man siger, at vi i dag har et meget ungt korps, og så er der nogle, der siger, at donoren måske ikke tænker så meget over, at vedkommende kan risikere at blive biologisk far – det er

så ikke mor endnu – til op til 25 børn, hvorimod det ofte er sådan, at de voksne, der melder sig i lande med fuld anonymitet, har været i forældrerollen og dermed er mere afklarede. Jeg ved så ikke, om der er et andet loft der.

Men jeg siger det jo, for at vi kan få indhentet de oplysninger, så vi ikke bare vælger blandt myterne eller selv slår op på nettet og finder nogle oplysninger. Jeg synes, vi skal have nogle faktuelle oplysninger at forholde os til.

Kl. 13.15

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jamen det er jo vigtigt at finde ud af, om Socialdemokraterne har et forslag, der ville give børnene en bedre retssikkerhed, eller om det handler om at give forældrene frit valg. Det er jo to forskellige ting. Man kan gå ind for begge dele; det anerkender jeg.

Det andet, jeg vil spørge om, er det der med, om det er interessant, hvor gamle donorerne er. Hvorfor er det interessant? Det begriber jeg ikke. Det står også i SF's forslag som noget, der er en vældig interessant pointe, uden at man dog forklarer, hvorfor det er interessant. Og nu, hvor den socialdemokratiske ordfører nævner det, kunne jeg godt tænke mig at høre, hvorfor det er interessant.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jamen jeg har sådan set ikke sagt, at det er interessant; det er mere et faktum. Om det så også kan have betydning for, om de vil have et andet loft, ved jeg ikke. Er det op til 25 børn, de vil være biologiske forældre til, eller vil de have et andet loft? Det kan jo betyde noget for, hvor mange donorer man skal have, og det er jo der, vi skal ind og have en debat om, hvad forandring betyder i forbindelse med tilgang til donorkorps.

Der er et register, der siger, at det ikke betyder noget, og så er der et register, der giver os oplysninger om, at det vil betyde alt. Så folk er jo ikke enige om det, og derfor skal vi have debatten. Jeg medgiver gerne, at der med den mellemmodel, som vi har sagt at vi gerne vil have drøftet, kan være nogle modstridende interesser, for hvis børnene hundrede procent skal have retten på deres side, betyder det jo fuld ophævelse af anonymiteten, og i mellemmodellen er der også en mulighed for, at der er et forældre-

hensyn, som ikke nødvendigvis er det samme som fuld retstilstand for børnene.

Så der er da nogle konflikter i det, og det er også derfor, vi siger, at vi ikke er parat til at sige enten-eller i dag. Vi vil gerne have en større drøftelse af det.

Formanden:

Tak til fru Karen J. Klint. Og så er det fru Birthe Skaarup som ordfører.

Birthe Skaarup (DF):

Som sædvanlig spreder et forslag af denne karat med etiske problemstillinger sig gerne, og det var da også tilfældet med det sidste forslag. Men jeg vil godt sige, at det forslag, som SF fremsætter her om ophævelse af sæddonorers anonymitet, kan vi i Dansk Folkeparti ikke støtte.

Vi gav udtryk for nogle grundlæggende holdninger, dengang vi ændrede hele loven om kunstig befrugtning i juni måned sidste år, men jeg vil godt lige kommentere lidt af det, som SF skriver i deres bemærkninger, bl.a. det med, at fortællere for fastholdelse af donoranonymiteten argumenter med, at antallet af sæddonorer vil falde.

Vi mener da også, at det er et væsentligt problem, fordi det så er et andet donorkorps, der vil være til rådighed – det er faktisk noget af det, hr. Per Clausen var lidt inde på. Såfremt anonymiteten ophæves, er det efter vores vurdering et betydelig ældre donorkorps, der vil være til rådighed – det siger sig selv – men der kan også være en risiko i forbindelse med de her biologiske ting, der også ligger til grund for børn, altså, om det bliver superraske børn. Der kan jo være kromosomfejl hos fostre, ikke blot, hvis det er moderens alder, der er høj, men også, hvis det er faderens alder, der er høj.

Desuden viser det sig også, at mange svenske par må tage til udlandet for at lade sig inseminere, efter at man har frafaldet kravet om anonymitet – også fordi heteroseksuelle par ikke ønsker, at barnets donor siden hen skal være en del af familiens og barnets liv.

Det er oplyst, at der årligt fødes ca. 400 donorbørn i Danmark, og langt størsteparten bliver født af heteroseksuelle par, hvor manden er steril. Jeg vil godt sige, at de jo på ingen måde bliver faderløse. De er ønskebørn, og det synes jeg man skal holde sig for øje. Man skal også holde sig for øje, at donor har gjort en god, humanitær gerning og vel ikke på noget tidspunkt har tænkt over, at han skulle opsøges af et barn,

som han ikke ønsker at være far for. Han ønsker at være donor, men ikke far.

Kl. 13.20

Det er som regel en flink ung mand, ofte en studerende, som barnløse par får en uvurderlig hjælp fra, og hvor den unges motiv har været økonomisk – selv om det ikke er så meget, de får for det – og som sagt også at gøre en humanitær gerning, men bestemt ikke et ønske om at blive far og bestemt ikke et ønske om at blive opsøgt af et eventuelt afkom senere i livet.

Desuden tror vi, at det bliver svært for danske par at finde en donor, der matcher faderen, såfremt danske mænd ikke længere vil give donorsæd. Jeg synes, vi skal tænke meget over ikke at forringe behandlingsmulighederne for de ufrivilligt barnløse.

Der er flere, der har været inde på den her mellemmodel, som både De Radikale og Socialdemokratiet har fremført her i dag, og jeg vil også godt sige, at vi da har diskuteret den i Sundhedsudvalget. Vi havde faktisk folk inde udefra, der kunne fortælle os, hvordan den kunne konstrueres, og forklare begreberne omkring den. Det blev ikke sådan præcist udtrykt, at den skulle vi gå videre med, men det er jo klart, at der er en mulighed i fremtiden, såfremt forholdene fremover viser noget andet i forbindelse med donorer.

Jeg vil godt sige, at jeg mener, at vi med sådan en model jo skal have et større register; altså, en mellemmodel, en tostrengt model, hvad man vil kalde den, kræver et udvidet register.

Med de begrundelser, jeg har fremført her, vil jeg sige, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte SF's forslag, som det ligger her.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg har to spørgsmål til fru Birthe Skaarup. Det første går på fru Skaarups bemærkning om, at hvis donorkorpset bliver ældre – dvs. mænd i 30'erne – er der en stigende risiko for dårlig sædkvalitet eller kromosomfejl. Det ved jeg nu ikke om der er særlig stor dokumentation for. Men så vil jeg da spørge: Er fru Birthe Skaarup så ikke mere bekymret for mikroinsemination, hvor man sorterer i mænds sæd, altså de mænd, der har dårlig sædkvalitet, og så indsprøjter sæden direkte i ægcellen? Det må da notorisk betyde en større risiko for, at man bruger sæd af dårlig kvalitet. Det var det ene, jeg gerne ville spørge om.

Det andet drejer sig om det, fru Skaarup sagde om, at donorerne udfører en humanitær handling. Hvor ved fru Skaarup det fra? Mig bekendt er der ikke lavet ordentlige undersøgelser af, hvad der er bevæggrunden. Og man kunne jo prøve at stille sig selv spørgsmålet: Ville der være lige så mange donorer, hvis man ikke fik den, helt erkendt, minimale betaling, man får? Det kunne dog være en eller anden form for test af det, selv om det ikke er nogen særlig kvalificeret dokumentation.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Når fru Holmsgaard rejser de her spørgsmål, er det jo selvfølgelig ud fra det, jeg fremførte her, og der vil jeg sige, at det naturligvis er undersøgt. Det er helt klart, at jo ældre man bliver, desto dårligere sædkvalitet kan man få. Det er åbenlyst i de her år, at jo ældre mænd bliver, desto dårligere bliver deres sædkvalitet. Det synes jeg man skal holde sig for øje.

Der er jo også en grund til, at mange vælger en abort. Vi har alt for mange aborter i Danmark, som sker på baggrund af at man måske får at vide, at man har et barn på vej, der har nogle fejl.

Jeg synes, at det er noget af det, man skal lægge op for. Og det er helt klart – det ved vi jo godt – at sæd fra yngre mænd er bedre end sæd fra ældre mænd.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ja, men det var sådan set ikke det, jeg spurgte om. Det, jeg spurgte om, var: Er fru Skaarup ikke mere bekymret for mikroinsemination, hvor man går ind og sorterer i sædceller hos mænd, der har dårlig sædkvalitet, og sprøjter sæden direkte ind i ægcellen?

Det er klart, at mænds sædkvalitet på et eller andet tidspunkt falder med alderen, men nu prøver jeg at få fru Skaarup til at forholde sig til sammenligningen mellem mikroinsemination og kunstig befrugtning.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Nej, det er jeg faktisk ikke bekymret for. For når man bruger de metoder, er det jo på folk, der ikke kan få børn. Så det er jeg faktisk ikke.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg bemærkede, at fru Birthe Skaarup også var inde på spørgsmålet om en mellemøsning, den tostrengede model, og jo ikke afviste den helt, men sagde – helt rigtigt – at der vil være brug for at få det belyst.

Mit spørgsmål er: Hvorfor sætter vi ikke gang i det nu? Jeg har måske svært ved at se, hvad det er, der skal ske, før vi sætter sådan et arbejde i gang. Hvad er det i virkeligheden, vi venter på skal ske, før vi tager skridt til sådan et arbejde?

Kl. 13.25

For mig er der sådan set ikke noget, der taler for, at vi skulle vente. Men det kan jo godt være, at Dansk Folkepartis ordfører har nogle overvejelser i den retning, og så vil jeg gerne høre dem.

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Jeg har de overvejelser, at vi havde det inde i debatten i Sundhedsudvalget, og det var jo derfor, vi fik folk med forskellige argumentationer på det her område ind, så vi kunne tage stilling til, hvad der var en god løsning, og hvad der var en dårlig løsning.

Jeg ved godt, at flere nikkede til den der tostrengede model, som et firma kom med og sagde godt kunne lade sig gøre. Men det kræver, at man helhjertet går ind i det, og det var jo, som om det ikke var alle udvalgets medlemmer, der dengang gik helhjertet ind i det. Vi syntes alle sammen, det var interessant, og jeg synes da også, det er interessant, og jeg siger også: Intet er statistisk i den her verden, tingene flytter sig, og det kunne måske være, at man ville flytte sig her.

Det, jeg argumenterer med og for, er, at når en vil donere sæd, er det ikke for at blive far, så er det for at hjælpe nogle par, der ikke kan få børn, og derfor ønsker man ikke at blive konfronteret med det på et senere tidspunkt.

Jeg ved ikke, hvor mange det skal være, men det kan vi jo gå ind og undersøge, for vi har jo rig lejlighed til at stille spørgsmål til det her beslutningsforslag, f.eks. om, hvordan fordelingen er.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Jeg tror, der kan være flere grunde til at gå ind og stille op som sæddonor – og respekt for den kendsgerning, at man kan vælge at være sæddonor af alle mulige grunde: fordi man lige synes,

man manglede nogle lommepege, eller fordi man har en mere altruistisk lyst til at bidrage til verdensbefolkningen.

Men den model, vi taler om, er jo lige præcis en model, der tager højde for begge ting, altså at der både er dem, der bare ønsker at donere sæd, men ikke ønsker at være fædre, og at der er den anden gruppe af donorer. Der er det bare, at jeg gerne vil have fru Birthe Skaarup til at svare på: Er det simpelt hen, fordi Dansk Folkeparti ikke helljertet ønsker sådan en ekstra mulighed, at man ikke vil presse på for nu at få belyst den model? Er det simpelt hen det, der er forklaringen, altså at Dansk Folkeparti synes, at det er bedst at have en tilstand, hvor det bare er anonymitet over hele linjen?

(Kort bemærkning).

Birthe Skaarup (DF):

Fru Charlotte Fischer har ikke rigtig hørt efter, hvad jeg sagde. Den her model har vi diskuteret i Sundhedsudvalget – jeg ved ikke, om fru Charlotte Fischer ikke var der på det tidspunkt, men vi har diskuteret den. Den vandt ikke stort nok gehør til, at vi gik videre med den. Det var et emne, som alle partier syntes var interessant, men alligevel var tiden ikke moden til den model på det tidspunkt, hvor vi diskuterede alle de mange forslag, vi havde inde. Vi havde jo også forslaget om anonymitet, når en rask kvinde donerer æg til en rask kvinde. Det var jo noget, man kunne tage op ved samme lejlighed.

Jeg synes bare, når nu den her lov om ægdonation har vist sig inden for de her 2 måneder måske ikke lige at fungere efter hensigten, at det så mere er oplysning, vi skulle have. Men netop det her område fordrer, at vi hele tiden sætter fokus på de enkelte ting, og det er f.eks. anonymitet – ikke alene i forbindelse med sæddonorer, men også i forbindelse med ægdonation fra rask kvinde til rask kvinde. Er det de rigtige modeller vi har? Ting forandrer sig med tiden. Nogle har en anden indstilling til det at donere sæd – måske – men i det her konkrete tilfælde siger vi så nej.

Formanden:

Tak til fru Birthe Skaarup. Og så er det hr. Per Ørum Jørgensen som ordfører.

Per Ørum Jørgensen (KF):

Ligesom ved det foregående forslag vil den konservative folketingsgruppe tage stilling til dette

beslutningsforslag om ophævelse af sæddonorerers anonymitet ved kunstig befrugtning på et individuelt plan.

Grundlæggende er der en stor del af vores folketingsgruppe, som er positiv over for forslaget, da en ophævelse af donoranonymiteten vil betyde, at et donorbarn vil få mulighed for at få alle brikker omkring sin identitet til at falde på plads. Mange i den konservative folketingsgruppe har den holdning, at hensynet til barnets rettigheder vejer tungere end hensynet til de donorer, der ønsker anonymitet. Et donorbarn skal ikke leve sit liv på en hemmelighed, men bør have ret til at søge relevant information om sit oprindelige ophav.

Kl. 13.30

Der er dog nogle uklarheder i forbindelse med dette beslutningsforslag, som jeg håber at vi kan få afdækket i forbindelse med denne debat eller i forbindelse med udvalgsarbejdet.

For det første mener jeg, at det ikke fremgår særlig klart, om forældrene har pligt – har pligt – til at underrette donorbarnet om donorens identitet. Vi er imod sådan en pligt, da en 18-årsfødselsdag ikke bør blive sådan et stort surpriseparty på baggrund af en officiel rudekuvert fra det offentlige, der oplyser barnet om dets oprindelige ophav. Men en stor del af gruppen støtter synspunktet om, at donorbarnet skal have mulighed – skal have mulighed – for at søge relevant information, hvis det ønsker det.

For det andet kan det endvidere undre lidt, at beslutningsforslaget ikke forholder sig til anonym ægdonation.

Når det gælder den tostrengede model, som Socialdemokraterne og De Radikale har fremført her, har vi drøftet hovedprincipperne også i den her model i vores folketingsgruppe, og der er ikke tilslutning til denne model. Der er en generel holdning om, at en sådan model formentlig ikke vil ændre på den nuværende situation på området, og derfor kan vi ikke støtte en sådan tostrengt model.

Så skal jeg også oplyse, at en del af folketingsgruppen er imod forslaget ud fra en betragtning om, at det vil begrænse antallet af donorer og dermed mange forældres mulighed for at få børn; og så har jeg vist indtaget alle synspunkter i den her sag.

Men som nævnt indledningsvis vil vi forholde os konstruktivt til forslaget, og vi ser også frem til under udvalgsarbejdet at få svar på nogle af de spørgsmål, vi rejser her.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg vil gerne sige til hr. Per Ørum Jørgensen, at der i det her forslag ikke ligger noget om, at det skal være en pligt, at donorbørnene får at vide, hvem donor er. Det er et spørgsmål om, at de skal have retten til det, altså et retsbaseret udgangspunkt. Om børnene så vil udnytte den ret, er fuldt ud op til børnene selv. Det skal selvfølgelig ikke være sådan, at der kommer en eller anden kuvert dumpende ind, hverken på deres 18-års-fødselsdag eller på et eller andet senere tidspunkt. For os, som har fremsat det her forslag, handler det om at sikre barnets rettigheder.

Til spørgsmålet om ægdonation vil jeg sige, at jeg ikke har taget det med i det her forslag, fordi den store gruppe vedrører sæddonationer, men jeg mener, at det er oplagt, at det også bør gælde for ægdonationerne. Det er jo lige så vigtigt for de børn at have retten til at kunne opsøge viden om, hvem deres biologiske ophav er – den ene halvdel af det – hvis de altså ønsker det.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg er meget glad for at høre, at det er sådan, det forholder sig, for det er klart, at det med hensyn til de her ting er vigtigt at vide hundrede procent, hvordan retningslinjerne er for det, og også, hvordan det forholder sig i praksis. Så det ser jeg meget positivt på.

Formanden:

Tak til hr. Per Ørum Jørgensen. Så er det fru Charlotte Fischer som ordfører.

Charlotte Fischer (RV):

Principielt er Det Radikale Venstre positiv over for forslaget om at ophæve anonymiteten for donorer. Hvis man ser på det meget principielt, mener vi, at det er rigtigt at give børn mulighed for at træffe den beslutning om, hvorvidt de ønsker at kende deres biologiske ophav.

Man kan spørge: Er det nu vigtigt at kende sit biologiske ophav? Er det ikke lige meget? Hvis man er vokset op med en anden far, som egentlig er far de facto, den sociale far, er det så ikke lige så godt?

For os er det vigtigt at sige, at det jo ikke er os, der skal træffe den beslutning. Det er jo i virkeligheden en beslutning, der ligger allerbedst – og kun – hos den enkelte, og den enkelte må, når han eller hun bliver voksen, finde ud af, om

det biologiske er så stærk en ting, at man må gå videre og opsøge det.

Kl. 13.35

Jeg har talt med mennesker, for hvem det biologiske er helt ligegyldigt, og som, selv om de ved, at de har en biologisk mor eller far et andet sted i verden, aldrig kunne drømme om at opsøge moren eller faren. Men vi kender også alle sammen mennesker, der vil gå igennem ild og vand for at finde og opsøge deres biologiske mor eller far, som de aldrig har kendt. Det er alt sammen bare for at sige, at det jo ikke er noget, som jeg mener vi skal tvinge ned over hovederne på folk; vi skal ikke sige til dem, hvad der er rigtigt. Det ligger bedst hos den enkelte.

Men så er der hele spørgsmålet om, hvad effekten ville være, hvis vi gik så vidt som til at ophæve anonymiteten. Og det er her, hvor vi er mere bekymrede og skeptiske, og det er derfor, vi i første omgang ikke vil støtte at ophæve anonymiteten, men er langt mere interesseret i den her tostrengede model eller en anden tilsvarende mellemøsning.

For hvad kunne effekten blive, hvis man ophævede anonymiteten? Vi kan kigge over på Sverige, og det er også blevet beskrevet. Ja, en effekt kan være, at man skræmmer donorerne væk, at de simpelt hen siger: Ellers tak, det var aldrig tanken, at jeg lige pludselig skulle stå frem og være far til et hav af børn.

En anden mulighed er, at folk søger andre steder hen, altså ud over landets grænser, og det er vel også i en eller anden udstrækning den erfaring, man har kunnet gøre i Sverige, nemlig at folk så vælger at få en sæddonation fra lande, som har anonymitet.

Endelig kunne en tredje effekt jo være, at folk så f.eks. bare vælger at sige, at barnet aldrig skal have at vide, at det er kommet til verden ved fremmed sæd, og derfor får barnet aldrig nogen sinde noget at vide.

Alt sammen er effekter, som man kunne sige er utilsigtede, og som ville være problematiske i den her sammenhæng.

Derfor er vores pointe, at det rigtige i den situation, vi står i, ville være at tage det skridt fremad, som – synes vi – både ville være en forbedring i forhold til hele princippet om, at børn skal have mulighed for at kende deres biologiske ophav, og som også ville give både donorerne og aftagerne nogle muligheder, nemlig den tostrengede model. Det, der ville være fordelene ved det, ville jo være, at man ville kunne se, hvordan det går, altså hvor mange der ville mel-

de sig som anonyme donorer, hvor mange der ville melde sig som ikkeanonyme donorer, hvor mange der ville aftage sæd på den ene eller den anden måde.

Jeg synes, vi har brug for den slags tænkning i det her. Et stort forkromet skridt, der i virkeligheden ville føre til, at man skræmmer donorerne væk, ville jo beviseligt være at skyde sig selv i foden. Derfor synes vi, der er al mulig grund til at gå i gang med at belyse det her område, og det har der været talt meget om. Og jeg må sige, også når jeg hører på det her, at der ikke er nogen grund til at vente på noget som helst med hensyn til at komme i gang med at belyse det her.

Til det, der blev sagt om, at vi skulle have drøftet det i Folketingets Sundhedsudvalg, vil jeg sige: Jo, det gjorde vi. Men vi spurgte også ministeren, hvad han mente om sådan en model, og han sagde, at det ville kræve et meget stort udredningsarbejde. Så spurgte vi, om vi så kunne få sådan et udredningsarbejde, og ministeren sagde, at det kunne vi ikke, og så var vi lidt tilbage på nulpunktet. For det er jo rigtigt, som fru Birthe Skaarup siger, at det lød meget interessant. Men heller ikke vi – med den viden, vi har i dag – kan jo bare sådan springe ud i fri dressur fra 100-meters-vippen og sige, at det lige er den model, for det ved vi for lidt om. Derfor kommer vi jo ikke videre, medmindre vi får det belyst grundigt.

Så min opfordring her i dag skal være, at vi kommer lidt op i tempo og så simpelt hen bliver enige om, at nu må vi hente noget viden ind om, hvordan man kan lave en tostrenget model.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Da der jo, som fru Charlotte Fischer selv siger, er en række negative effekter ved at afskaffe anonymiteten, vil jeg gerne spørge, om fru Charlotte Fischer er vidende om, at der skulle være noget problem, der skal løses. Vi ved godt, at adopterede børn har en interesse i at opsøge deres sociale og biologiske ophav, men har vi nogen som helst undersøgelse, der skulle dokumentere, at der blandt børn, som stammer fra donorvirksomhed, skulle være det samme behov?

Kl. 13.40

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Nej, men principielt vil jeg bare ikke være den, der bestemmer sådan nogle ting på andre men-

neskers vegne. Jeg kan ikke stå her på talerstolen og sige: Ja, jeg ved lige præcis, at det er et så og så stort problem. Jeg mener, at det enkelte menneske selv må finde frem til, om det nu også er særlig vigtigt at vide, at man er blevet til ved donation, og at man har den og den far. Det mener jeg er en beslutning, der skal træffes af det enkelte menneske, og jeg har egentlig meget svært ved at se, hvorfor jeg skal træffe en standardbeslutning på samtlige menneskers vegne om, hvad der er vigtigt, og hvor vigtig biologien er. Det tror jeg simpelt hen ikke man kan, og jeg er sikker på, at der er næsten lige så mange meninger om den sag, som der er mennesker.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Nu kan konsekvensen af, at man ikke vil træffe den beslutning på andre menneskers vegne, jo blive, at disse mennesker aldrig får mulighed for at træffe noget som helst valg, fordi de aldrig bliver mennesker.

Men jeg vil bare stille et enkelt spørgsmål til fru Charlotte Fischer: Den blandingsmodel, som fru Charlotte Fischer foreslår, giver da ikke børnene nogen som helst rettigheder. Den giver frit valg til forældre og donorer, og det kan vel være vældig godt, at man har et frit valg. Men det giver jo ikke børnene nogen som helst rettigheder, så vi må altså vælge, om vi vil give forældrene og donorerne nogle ekstra muligheder, nogle ekstra rettigheder, eller vi vil interessere os for børnenes rettigheder. Det er jo ikke det samme.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Når vi foreslår den tostrengede model, er det jo i virkeligheden – jeg vil ikke sige kølig pragmatisme, men i hvert fald et pragmatisk skridt, som siger: Ja, det er jo rigtigt, som Enhedslistens ordfører siger, at det vil betyde, at der stadig er børn, der ikke får den mulighed. Men det ville måske også betyde, at der var flere børn end i dag, der fik muligheden for selv at træffe beslutningen, og samtidig ville vi give donorer og afdagere en mulighed.

Derfor er min holdning: Lad os se, hvad konsekvensen vil blive af en sådan model, netop fordi vi er lidt nervøse for at tage skridtet fuldt ud og risikere, at folk ikke melder sig som donorer.

Jeg erkender blankt, at det er en pragmatisk model, men jeg synes faktisk også, det er det, vi har brug for i denne situation, hvor vi har en så

lille viden. Vi har det svenske eksempel, men det er ikke et supersolidt grundlag, når der skal træffes en beslutning af denne karakter.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Jeg synes, det er ærgerligt, at fru Charlotte Fischer kalder det en forkromet model, for fru Charlotte Fischer siger jo også selv, at principielt er Det Radikale Venstre tilhænger af, at børnene selv kan træffe valget, og det opnår vi jo ikke ved blandingsmodellen. Det bliver muligvis sådan, at nogle af børnene får mulighed for at træffe valget, og jeg vil gætte på, at de kvinder, der vælger at modtage kunstig befrugtning, nok især vil være de lesbiske. Det vil selvfølgelig være til gavn for deres børn, men fru Charlotte Fischer er vel enig med mig i, at hvis vi fastholder donoranonymiteten, har vi valgt på forhånd på børnenes bekostning?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Det er klart, at heller ikke den tostrengede model giver alle børn den mulighed, som vi principielt synes er rigtig. Men jeg synes også, at med de erfaringer, vi har fra Sverige, er der meget, der taler for, at vi er nødt til at være pragmatiske i dette spørgsmål. Vi ved, at vi kan risikere væsentlig færre donorer, og vi kan risikere, at de mennesker, der ønsker donation, simpelt hen søger uden for landets grænser, og så er vi jo lige vidt.

Jeg synes, at når vi vil gennemføre noget, må vi også være optaget af, at det reelt virker, så det ikke bliver signallovgivning, som ser fin ud, men faktisk ikke får reel effekt. Jeg ville være meget ked af at lave en lov, der f.eks. betød, at vi fik mangel på donorer på området, så jeg taler simpelt hen for at tage et skridt i den retning, jeg har beskrevet, og finde ud af, hvordan tingene virker. Jeg er overbevist om, at det vil give nogle bedre muligheder til en række børn, men selvfølgelig vil der også være nogle børn, der ikke får mulighed for at opsøge deres biologiske ophav.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Ja, det er klart, at det kan give nogle rettigheder til nogle børn, men jeg synes egentlig, det er lidt mærkeligt, at fru Charlotte Fischer bliver stående her.

Hvorfor ikke foreslå at give ordentlig information, så vi får det hele ordentligt frem i lyset? Der er jo ingen tvivl om, at der er megen hemmeligholdelse, ja, i virkeligheden på en eller anden måde usynliggørelse af området, så hvorfor ikke give ordentlig information for at få flere donorer og være meget mere pågående med at få undersøgt, hvad der egentlig er årsagen til ... (Henvendt til *ministeren*): Nej, hvor I altså snakker højt. O.k., I må gerne snakke, men kan I ikke bare dæmpe jer lidt?

Kl. 13.45

Lad os få undersøgt årsagerne til, at sædkvaliteten er så dramatisk faldende, lad os få gjort noget ved det, og lad os også få bedret vilkårene for at adoptere. Det er jo klart, at for mange mennesker er det virkelig et stort problem, at de ikke kan få børn efter den såkaldte naturmetode, men jeg synes, det meget let kan komme til at føre til, at man undlader at tage fat i de andre ting, man også kan gøre, nemlig ordentlig oplysning, ordentlige kampagner om at melde sig som donor, ordentlig synlighed og en ordentlig indsats for at stoppe den dramatiske forringelse af sædkvaliteten, som jeg virkelig synes er forfærdende skræmmende.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Den sidste bekymring deler vi fuldt ud, det mener jeg der er al mulig grund til at få undersøgt og få gjort meget mere ved, og i virkeligheden er det også min pointe, at det vel ikke er et enten-eller. Man skal både bekæmpe hele problemet med faldende sædkvalitet og informere donorer bedre osv.

Men jeg tror nok, at når man melder sig som donor, er hele spørgsmålet om, hvorvidt man er anonym eller ikke anonym, og hvorvidt man senere er parat til at træde frem som biologisk ophav, så principielt, at jeg ikke tror, det bare kan gøres med en informationskampagne eller nogle bedre pjecer og sådan nogle ting. Jeg tror simpelt hen, at det er et mere principielt spørgsmål. Vi anerkender, at der er nogle problemer i at tage skridtet fuldt ud og ophæve anonymiteten, og derfor er vi interesserede i en mellem-løsning.

Formanden:

Så er det fru Karen J. Klint, der har en kort bemærkning til ordføreren.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Jeg vil bare spørge fru Charlotte Fischer, om Det Radikale Venstre har tænkt over en proces for, hvordan det kan lade sig gøre. Vi er jo nogle af de få partier, der taler om mellem løsninger, og hvordan kan vi udvikle en proces, hvor vi får en debat om fordele og ulemper, mere viden, mere information, hvad det er, der rykker, hvad det er, der påvirker enten donorerne eller dem, der skal aftage donationen, og hvordan børnene og de unge ser på det? Der er jo mange interessenter på området, og har Det Radikale Venstre talt om en proces?

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Ikke helt konkret, men jeg vil være meget interesseret i at tale med fru Karen J. Klint om, hvad vi kan gøre. Jeg synes, det vil være oplagt at se på, hvilke muligheder vi har for at komme lidt dybere ned i tingene, når vi kommer tilbage i Sundhedsudvalget.

Som fru Birthe Skaarup sagde, har vi haft en drøftelse, men jeg tror ikke, der er nogen af os, der har fornemmelsen af, at vi nåede særlig dybt ned. Vi sidder med massevis af spørgsmål, og i sidste ende tror jeg, det er nødvendigt, at regeringen og ministeren tager skridt til at få udarbejdet nogle meget mere konkrete og dybdeberende analyser, hvis vi virkelig skal videre. Der er mange, som har sagt her i dag, at det måske er en god idé. Det kan godt være, det ikke skal være lige nu, men vi kunne måske starte i Sundhedsudvalget med at bruge nogen tid på at få det belyst, måske afholde en høring eller gøre forskellige andre ting.

(Kort bemærkning).

Karen J. Klint (S):

Det vil jeg gerne kvittere for, for jeg tror, det er vigtigt, at vi hjælper regeringen, også fordi et flertal i regeringen synes, det er for tidligt at starte debatten. Det kan godt ske, det er for tidligt at trykke på afstemningsknapperne, men jeg synes ikke, det er for tidligt at starte debatten, så både under og ved siden af udvalgsarbejdet vil vi gerne være med til at se på, om vi kan være behjælpelige, og også se på, hvordan vi kan blive klogere på området, og hvordan vi kan få hørt alle interessenterne.

(Kort bemærkning).

Charlotte Fischer (RV):

Ja, det lyder fint, og jeg har ikke andet at tilføje, end at jeg synes, vi skal blive enige om at gøre det. Vi har i hvert fald brug for at blive klogere.

Formanden:

Tak til fru Charlotte Fischer. Så er det hr. Per Clausen som ordfører.

Per Clausen (EL):

Børns rettigheder kan jo bruges til meget. I den tidligere debat blev de brugt til at forsøge at sikre, at kvinder, der ikke bor sammen med mænd, ikke kan få hjælp til at få børn, og her skal de, så vidt jeg kan se, bruges til at reducere antallet af børn, der fødes som et resultat af sæddonoreres indsats, for det ville jo blive konsekvensen. Om det er tilsigtet eller utilsigtet fra SF's side, ved jeg ikke, men det ville blive konsekvensen.

Kl. 13.50

Så kan man spørge: Hvad er det for en rettighed, der nu fokuseres så meget på? Det er retten til at vide, hvem ens far er. Det ville for de fleste af os betyde, at vi skulle afkræve dna-test osv., for hvis vi virkelig interesserer os meget fundamentalt for, hvem vores biologiske far er, er det jo ikke så enkelt, at der bare kan henvises til, at det ved man godt, fordi lovgivningen sikrer, at det altid er ægtefællen, der er faren.

Jeg synes altid, det er interessant, når socialistiske partier som her SF begiver sig ud i at synes, at biologien er af afgørende betydning. Vi mener faktisk, der er tale om et ikkeeksisterende problem, som man vil løse ved at tildele nogle mennesker nogle rettigheder, de ikke har bedt om. Det ville få stærkt skadelige virkninger, det kan jeg faktisk garantere for, men der er ikke flertal for det i Folketinget nu, og der vil heller ikke være det efter et kommende valg, naturligvis medmindre Socialdemokratiet, SF og De Radikale skulle få flertal alene, hvad der vel ikke er meget, der tyder på.

Hvad er så grunden til, at vi synes, forslaget vil få skadelige effekter? Ja, et af argumenterne fremfører SF jo selv i begrundelsen, hvor de siger, at der er mange børn, der ikke får at vide, at de er donorbørn – hvis man vil tilgive mig den udtalelse. Erfaringerne fra Sverige viser, at hvis det oven i købet er sådan, at det, at man får at vide, at man har en anden far, også indbefatter, at man har ret til at få at vide, hvem den far er, lader endnu flere forældre være med at fortælle barnet, at det er donorbarn.

Som det fremgår meget godt af SF's bemærkninger til forslaget og også af, hvad mennesker, der har forstand på tingene, har ytret i debatten, opstår de største problemer måske, hvis man forholdes oplysninger, og ikke så meget, fordi man ikke lige præcis ved, hvem denne far er, så reelt vil det måske skabe dårligere vilkår i virkelighedens verden for de børn, man vil gøre det af hensyn til. Tidligere i dag er det blevet sagt meget klart, at medmindre SF har nogle nye ting at tilføje, ved man sådan set overhovedet ikke noget om, hvorvidt der er børn, der som udgangspunkt opfatter det som et problem, at de ikke ved, præcis hvem der er deres biologiske far.

Det andet problem er – det kan man jo konstatere ved at kigge på erfaringerne fra andre lande – at når man afskaffer anonymiteten, fører det til, at der bliver færre donorer. Nu deler jeg fuldstændig SF's og fru Anne Grete Holmsgaards bekymring over mænds dalende sædkvalitet og vil støtte alle de miljøpolitiske og sundhedspolitiske initiativer, der kan tages for at løse det problem, men jeg synes alligevel, det er en dårlig idé at vedtage et forslag, som kun har negative konsekvenser, fordi det faktisk forringer mulighederne for, at de børn, hvis rettigheder man bekymrer sig meget om, overhovedet vil blive født.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det synes jeg var et interessant indlæg fra en person, som kalder sig socialist. Jeg mener sådan set, det er ret væsentligt, at man som socialist kæmper for menneskers grundlæggende rettigheder, og jeg mener, det er noget grundlæggende at have ret til at få kendskab til sit biologiske ophav.

Jeg ved godt, at der i den praktiske verden vil være en række områder, hvor man ikke kan få det, f.eks. hvis det er på grund af utroskab, der er en anden far. Sådan er det, det kan vi ikke gøre noget ved, og det kan vi ikke lovgive om. Men på dette område har vi faktisk lovgivet sådan, at vi på forhånd afskærer børnene fra muligheden, og jeg vil altså godt spørge hr. Per Clausen, om han ikke synes, det rent faktisk er et problem.

Så vil jeg bare komme med en enkelt forbrugeroplysning. Der står ikke nogen begrundelse i forslaget om, at det skulle ændre ved, hvor mange forældre der fortæller deres børn det, så her

har hr. Per Clausen simpelt hen læst forslaget forkert.

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Ja, eller også har jeg læst, hvad folk, der påstår, at de har forstand på det, skriver om det. Det kan da godt være, at fru Anne Grete Holmsgaard mener, at i den udstrækning, man er i stand til det, skal man oplyse unge om, hvem deres forældre er, når de fylder 18 år, og skal jeg forstå forslaget sådan, at når man fylder 18 år, får man et brev, hvor der står, hvem ens far er?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Hr. Per Clausen er ude i de tynde argumenter, for jeg har faktisk sagt tre eller fire gange undervejs, og man kan sådan set også godt læse det ud af forslaget, at det ikke er det, der er meningen med det, så det tager jeg bare som et udtryk for, at hr. Per Clausen ikke ønsker at svare på det spørgsmål, jeg først stillede ham, nemlig om det væsentlige i, at man sikrer børn nogle rettigheder og ikke fratager dem rettigheder ved lovgivning.

Kl. 13.55

(Kort bemærkning).

Per Clausen (EL):

Jeg mener sådan set ikke, at lovgivningen fratager børn nogen af de rettigheder, som de har i dag, men pointen er jo, at hvad enten vi kan lide det eller ej, har de kommende børn ikke ret mange rettigheder i undfangelsesøjeblikket. Måske ønsker vi ikke at få alle detaljer at vide, hvis vi skal være helt ærlige.

Sagen er jo, at det forslag, fru Anne Grete Holmsgaard har fremsat, ikke sikrer, at børnene bliver informeret, når de bliver voksne. Det sikrer, at de forældre, der ønsker at informere deres børn om, hvem der er faren, får mulighed for det, og det vil efter min bedste formening – som er baseret på, hvad jeg har læst i de undersøgelser, der er lavet af spørgsmålet – føre til, at færre vil få sandheden at vide af deres forældre, men måske af andre, og det tror jeg såmænd er meget, meget mere skadeligt for disse børn end den banalitet, at de ikke lige præcis ved, hvem deres biologiske ophav er.

Formanden:

Tak til hr. Per Clausen. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Anne Grete Holmsgaard.

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Hvis jeg lige skal starte med hr. Per Clausen, kan jeg forstå, at hr. Per Clausen omgås undersøgelser lidt sjusket, i hvert fald i dette tilfælde. Det plejer han ikke at gøre, men den undersøgelse, hr. Per Clausen henviste til her til sidst, og som efter hans mening viser, at ophævelse af anonymiteten vil føre til, at færre børn får at vide, at de er donorbørn, viser faktisk ikke noget i den retning. Det er en svensk undersøgelse, der blev lavet i år 2000, og som citeres flittigt med eller uden kildeangivelse.

Undersøgelsen beviser ganske rigtigt, at der er mange forældre, der ikke fortæller deres børn, at de er donorbørn, men hvis man går nærmere ind i undersøgelsen, kan man se en interessant udvikling, som ikke nødvendigvis behøver være dokumentation for noget, men som dog er interessant. Det er nemlig sådan, at der i begyndelsen af 1980'erne blev foretaget en undersøgelse vedrørende de svenske børn, der blev født som sæddonorbørn fra to store klinikker, nemlig i Stockholm og i Umeå. Kun 6 pct. af forældrene har fortalt dem, at de er donorbørn.

Men hvis man ser på de børn, der er født ved kunstig befrugtning på de samme klinikker i perioden fra midten af 1980'erne og op til 1990, har 18 pct. af forældrene faktisk fortalt dem det. Det kunne godt pege på, at udviklingen går mod større åbenhed fra forældrenes side, og det er altså i den periode, anonymiteten blev ophævet i Sverige, så jeg synes, vi alle sammen ville tjene os ved at gå lidt mere forsigtigt til værks med de få undersøgelser, der er gjort på området, end hr. Per Clausen faktisk gjorde i sit indlæg.

Så vil jeg gerne sige tak for behandlingen. Der er jo ikke så mange partier, der er enige i forslaget. Ministeren afviste det meget markant, og jeg vil godt gentage, hvad jeg sagde tidligere i debatten, nemlig at det lyder, som om ministeren helst ikke ser spørgsmålet diskuteret, og det synes jeg virkelig er ærgerligt.

Jeg og de andre, der har fremsat forslaget, synes selvfølgelig, det for det første er vigtigt at arbejde for, at det bliver realiseret på et tidspunkt, så vi får ophævet anonymiteten og får sikret, at børnene har retten – og jeg vil godt sætte en streg under retten – til at få kendskab til, hvem der har været donor. De må selv fuldt ud – jeg understreger fuldt ud – tage stilling til, om de ønsker den viden, eller om de ikke ønsker den. Børn og voksne er selvfølgelig, som vi godt ved, meget forskellige. For det andet ønsker vi selvfølgelig at holde liv i debatten, så spørgsmålet

ikke bare bliver trængt hen i et eller andet hjørne og i virkeligheden ikke bliver debatteret.

Hr. Jørgen Winther fortalte, at Venstre også afviser forslaget, og det overrasker mig måske ikke så meget. Men jeg vil godt kommentere en enkelt af de ting, hr. Jørgen Winther nævnte, og det er igen henvisningen til den svenske undersøgelse. 194 forældre fik tilsendt spørgeskema, 80 pct. af dem svarede, og når der er så få af dem, der oplyser deres børn om, at de er donorbørn, burde man så ikke indføre en pligt for forældrene til at gøre det? Nej, det synes jeg ikke man skal. Hvordan skulle man i øvrigt håndhæve den pligt?

Jeg synes ikke, man skal gøre det, men jeg synes derimod, det er overordentlig vigtigt at være meget seriøs i sit oplysningsarbejde over for forældrene om, hvor vigtigt det er at fortælle deres børn det. Det er jo i virkeligheden meget udramatisk at fortælle sine børn, at de er donorbørn, og et eller andet sted er det svært at forstå for mig, at der tilsyneladende er så få, der fortæller det, for vi ved jo ikke, hvor mange af de danske forældre, der har donorbørn, der rent faktisk fortæller deres børn, at de er donorbørn. Derfor synes jeg, det er overordentlig vigtigt at øge informationen på området.

Kl. 14.00

Jeg synes, en af de rigtig fede ting i den svenske undersøgelse er, at over 50 pct. af de forældre, der ikke har fortalt deres børn det, har fortalt det til andre. Lige meget, hvordan man vender og drejer det, er det jo en kilde til mistillid. Vi ved også fra enkelte eksempler ganske vist, at det virkelig er meget ubehageligt for børn, der ved en tilfældighed af en anden end forældrene eller under et skænderi får at vide, at de er donorbørn. Det er virkelig noget, der skaber mistillid. Derfor synes jeg, at det her er et område, vi også skal holde meget fokus på.

Så er der nogle, herunder hr. Per Clausen, der har sagt, at det handler om, at man skal have kendskab til sin far. Nej, det gør det ikke. Far er den far, der er til stede. Mor er den mor, der er til stede. Det her er ikke en far, det er en donor. Det er ikke en mor, hvis det er ægdonation. Det er en donor, og det er noget helt andet. Det er ikke et farbegreb.

Men det er retten til at have mulighed for at få kendskab til sit biologiske ophav, og det spiller en stor rolle for mange mennesker. Vi ved ikke, hvor mange mennesker det spiller en stor rolle for. Men vi ved dog fra adopterede børn, at for mange af dem er det meget vigtigt at få det

her kendskab. Det handler ikke om, at de ikke har gode vilkår hos deres adoptivforældre, men det handler simpelt hen om hele den identifikationsproces, man løber igennem som menneske. Der synes jeg ikke, det er rigtigt, at man frarøver de her børn den mulighed.

Det er jo sådan, at de her børn pr. definition er taleløse i hvert tilfælde i udgangspunktet, og derfor handler en meget stor del af debatten selvfølgelig også om dem, der stiller krav, nemlig nogle, der mener at repræsentere donorkorpset, som jo er et anonymt korps, og så de, der organiserer sig for at organisere forældre, der er barnløse. Jeg kan såmænd sagtens forstå mange af deres argumenter.

Jeg tror også, det er rigtigt, at der er en stor risiko for, at antallet af donorer vil falde, når man ophæver anonymiteten. Det skete i Sverige. Så steg den igen, men den er ikke kommet op på det samme omfang, som den er i Danmark. Men jeg synes, man må stille spørgsmålet: Er det rigtigt, at vi for at holde på en meget stor mængde donorer går ind og giver de børn, der er donorbørn, så svag en retsbeskyttelse, som vi gør her? Skal vi under alle omstændigheder løse et mangelproblem ved at stille børnene så svagt, som de bliver stillet med den nuværende lovgivning? Det synes jeg faktisk ikke er rimeligt at gøre, og derfor har jeg foreslået, at vi ophæver anonymiteten.

Jeg ved godt, at det er en lang udviklingsproces, men jeg tror, det går i den retning. Flere lande har gennem de senere år besluttet at ophæve anonymiteten. Det gælder Norge, det gælder Storbritannien, og det gælder Holland. Den er ophævet for mange år siden i Sverige, og en række andre lande har ikke anonymitet. Men faktisk har vi ikke det fulde overblik over det. Vi har spurgt ministeren og ministeriet tidligere og fået et delvist svar, og jeg synes, det ville være interessant at få et bedre overblik over det her.

Så var fru Karen J. Klint inde på mulighederne for at lave nogle mellemløsninger, og det har fru Charlotte Fischer også været inde på. Jeg synes selvfølgelig, vi skal arbejde videre med det. Men vi skal gøre det i fuld erkendelse af, at det altså ikke er en retssikring af donorbørnene.

Jeg tror, som jeg har sagt undervejs, at de forældre, der nok vil være mest motiverede til at vælge, hvis man har frit valg, om det er en anonym eller identificerbar donor, vil være de lesbiske par, og det giver sig jo næsten af sig selv, fordi man som lesbisk nok går gennem mange flere overvejelser, inden man går ind i en kunstig be-

frugtning, og fordi det er ret åbenlyst, at barnet på et eller andet tidspunkt vil stille spørgsmålet: Hvor er min far egentlig henne?

Men som sagt løser det altså ikke problemet. Det giver en valgfrihed til forældrene, men det giver ingen retssikkerhed, og det er den, jeg mener er vigtig for børnene. Men det skal selvfølgelig ikke udelukke, at vi arbejder videre med det her.

Kl. 14.05

Fru Birthe Skaarup sagde nej til forslaget på vegne af Dansk Folkeparti, og fru Birthe Skaarup nævnte undervejs, at donor ønsker at være donor, ikke at være far. Nej, donor er donor, donor er ikke far. Donor bliver ikke far på noget tidspunkt. Det her er ikke et spørgsmål om en surrogatfar. Far er den far, der er til stede, og derfor har jeg heller ikke brugt begrebet social far, for far er den, der er til stede. Og far og mor har i det her tilfælde, hvad enten de er af to køn eller det samme køn, rent faktisk 18 års forspring.

I de undersøgelser, der er lavet, er der ikke noget, der tyder på, at donorbørn har en dårligere opvækst end andre, og hvorfor skulle de også have det? Man har faktisk arbejdet hårdt for at få et barn.

Men lad os ikke lave misforståelige ting ved at sige, at donor kunne komme til at blive en slags far. Nej, det bliver donor aldrig, og det skal donor heller aldrig være. Men det ændrer jo ikke ved det forhold, at det for det enkelte menneske kan være meget vigtigt at få kendskab til, hvem der er vedkommendes biologiske rødder.

Nu lyser den røde lampe. Får jeg lov at forsætte? Det gør jeg.

Så vil jeg gerne sige tak til hr. Per Ørum Jørgensen for hans indlæg, og jeg er glad for, at en meget stor del af den konservative gruppe er positiv over for forslaget. Jeg har allerede svaret på de to spørgsmål, der blev stillet, nemlig at det naturligtvis ikke er en pligt for nogen at oplyse donorbørn om, at de er donorbørn, eller hvem deres donor er, og at de samme principper efter min mening skal gælde for ægdonation som dem, jeg har skitseret for sæddonation.

Jeg er, som hr. Per Ørum Jørgensen sagde, ikke så begejstret for denne blandingsmodel – den er blevet kaldt mange forskellige ting undervejs – fordi for mig handler det meget om at sikre barnet dets retssikkerhed. Men jeg vil selvfølgelig ikke afvise, at vi går ind i den diskussion og prøver at se, om det kan være et skridt

på vejen til, at man senere hen får ophævet donoranonymiteten fuldt ud.

Så synes jeg, at en af de ting, der er blevet nævnt undervejs lidt en passant, kunne være interressant, nemlig at få arrangeret en høring om det her spørgsmål. Den seneste høring, vi har haft om det her, ligger temmelig mange år tilbage – 4 år tilbage – og dengang erkendte vi jo også, at der var vanvittigt få oplysninger om det her område.

Jeg er nu stødt på en enkelt oplysning undervejs, som jeg faktisk synes er ganske interessant, og det er en undersøgelse, der er foretaget på baggrund af børn undfanget med donorsæd fra en amerikansk bank og offentliggjort i Human Reproduction i 2004. Det er faktisk en undersøgelse, hvor man har spurgt teenagebørn via et spørgeskema. Det vil sige, at langt de fleste af de børn – eller unge må man jo faktisk kalde dem – mellem 12 og 18 år, og de var ca. 15 år i gennemsnit, siger, at de meget gerne vil have kendskab til, hvem der er deres donor. Det synes jeg da tæller mindst lige så meget som andre undersøgelser, der er spinkle.

Men i bund og grund synes jeg ikke, det her skal løses ved, at vi spørger om, hvad sædbankerne mener, det er klart, de har en interesse i flere donorer, eller hvad Foreningen for Ufrivilligt Barnløse ønsker, men det skal være et spørgsmål om, hvilken retssikkerhed vi ønsker at garantere de børn, som kommer til verden på grund af en lovgivning, som vi jo rent faktisk har vedtaget her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Der var en enkelt ting, som fru Anne Grete Holmsgaard sagde, som jeg ikke helt forstod. Så vidt jeg kunne forstå, har ordføreren nu utallige gange sagt, at man ikke skal tvinge nogen til at fortælle, at der er tale om et donorbarn. Det tror jeg var korrekt forstået, men ellers så ret min fejl. Men hvis det er korrekt, hvordan kan det så handle om retssikkerhed for barnet? De to argumenter er jo simpelt hen uforenelige. Det hænger jo ikke sammen, hvis det er det, fru Anne Grete Holmsgaard har sagt.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Nu tror jeg ikke, hr. Simon Emil Ammitzbøll har overværet hele debatten. Men lad mig så gentage, hvad jeg har sagt flere gange undervejs, nemlig at dette er en ret for barnet, som barnet

kan udnytte eller lade være med at udnytte, når det barn er 18 år eller derover. Det handler ikke om nogen som helst tvang, men det er klart, at det selvfølgelig forudsætter, at donorkorpsets anonymitet ophæves, sådan at de børn kan få det kendskab. Det er der absolut ikke nogen modsætning i. Og jeg vil lige sige, at Det Radikale Venstre her fra talerstolen faktisk også har sagt, at de på det principielle plan er enig i det.

Kl. 14.10

(Kort bemærkning).

Simon Emil Ammitzbøll (RV):

Det gør, at vi stadig væk ikke kommer væk fra spørgsmålet om, hvordan barnet så finder ud af, om det er donorbarn eller ej. Det er det, som andre har prøvet at spørge ordføreren om. Skulle det være med sådan et brev, der ville ankomme med posten, eller har staten fortalt det til barnet, når det starter i første klasse, eller hvad er det, der sker?

Jeg synes faktisk, at ordføreren burde gribe den bold, som Det Radikale Venstre og Socialdemokraterne har kastet, nemlig at man kunne gå ind og se på, om det kunne være valgfrit for både donorerne og familierne i stedet for at have den her sporløsromantik, med hensyn til at alle skal have ret til at kende deres ophav også fra sæddonation.

Jeg vil spørge fru Anne Grete Holmsgaard: Hvordan får barnet det at vide?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgaard (SF):

Det er sådan set meget enkelt. Det får barnet ved at henvende sig til det register, der har registreret donorerne. Det er klart, at her kan man så sige, der er et problem, hvis forældrene ikke fortæller barnet, at det er et donorbarn. Det synes jeg under alle omstændigheder vi skal gøre noget ved og også gøre meget ud af ordentlig oplysning til donorforældre, sådan at de rent faktisk fortæller det til børnene og dermed afdrammerer det at være donorbarn og undgår de potentielle konflikter, der kan komme, hvis man får det at vide af tredjepart, eller hvis man får det at vide under et skænderi. Dem har vi jo alle sammen mange af med vores børn i teenageårene.

Men jeg kunne jo også forestille mig, at vi sagde, at man har ret til at henvende sig til et donoregister, hvis man har en fornemmelse af, at man er donorbarn. Det har vi sådan set ikke af-

klaret i det her. Nu siger jeg bare, hvad mulighederne rent faktisk er.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Sundhedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 136: Forslag til lov om ændring af lov om social service og lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. (Tilsyn på plejehjem og i plejeboliger m.v.).

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).
(Fremsat 31/1 2007).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans Andersen (V):

Dette lovforslag handler om at styrke de kommunale tilsyn på plejehjemmene samt en præcisering af reglerne for nedsættelse af ældreråd i kommunerne. Med dette lovforslag opprioriterer vi de kommunale tilsyn og sikrer, at den hjælp og pleje, som de ældre på plejehjemmene modtager, er af en ordentlig kvalitet.

I dette lovforslag gives en bemyndigelse til at fastlægge regler for indhold og metode ved tilsynsbesøgene og dermed skabe et godt grundlag for den systematiske opfølgning på, om indsatsen på plejehjemmene og i plejeboligerne er tilfredsstillende.

Ydermere er der en præcisering af reglerne for valg til ældrerådene, således at det fastlægges, at valget til ældrerådene foregår ved direkte valg og det ikke er kommunalbestyrelsen, der nedsætter ældrerådet. Endvidere præciseres det også, at der skal vælges to stedfortrædere til kla-

gerådet i de tilfælde, hvor der kun er fem ældrerådsmedlemmer.

Lovforslaget er en del af regeringens ønske om generelt at forbedre de kommunale tilsyn på plejehjemmene, og på den baggrund støtter Venstre lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Det er sådan et rigtig godt venstreforslag med mere statscentralisme, og nu skal vi lave flere bindende regler og bureaukrati for kommunerne. Jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Hans Andersen: Hvordan tror han ressourcerne og pengene er brugt bedst? På mere tilsyn eller på mere pleje til de ældre?

(Kort bemærkning).

Hans Andersen (V):

Jeg håber på, at Det Radikale Venstre ikke er uenig i, at der er tilfælde her, hvor vi er nødsaget til, at der er en kontrol med, at det, man beslutter ude i den enkelte kommune, også bliver leveret til de ældre. Og det er jo bl.a. det, tilsynet skal sikre.

Så har vi haft en diskussion om: Er indholdet af tilsynet godt nok? Og det er jo her med denne lovændring, at vi skærper indholdet af tilsynet. Antallet af tilsyn, der skal føres, er uændret, men det afgørende er her, at vi nu forholder os til indholdet af tilsynet, og at vi – og der kan jeg høre, vi er enige med Det Radikale Venstre – sikrer, at der fortsat er god pleje på plejehjemmene.

(Kort bemærkning).

Martin Lidegaard (RV):

Jeg er sådan set ret ligeglad med, hvad hr. Hans Andersen og Venstre synes der skal være i tilsynet. Det, der interesserer mig, er, hvordan de ældre har det ude på plejehjemmene, og hvordan de får det bedre, end de har det i dag. Og der tror jeg altså vejen frem er at bruge kræfter og ressourcer og hænder – de plejere, vi har derude – på at pleje de ældre og give mere tid til de ældre og mere omsorg til de ældre i stedet for at påtvinge personalet at skulle bruge mere tid på Venstres bureaukrati.

Kl. 14.15

(Kort bemærkning).

Hans Andersen (V):

Det handler ikke om at bruge mere tid på bureaukrati. Det handler om, at f.eks. de kommuner, der er rigtig gode til det her, lærer de øvrige